

Porównanie liczebności osób w wieku szkolnym między NSP 2021 a Systemem Informacji Oświatowej

Anita Abramowska-Kmon

Instytut Statystyki i Demografii
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Konferencja Naukowa „Metodologia Badań Statystycznych” – MET2023 3-5 lipca 2023 r.
Sesja 6 – Statystyka ludności

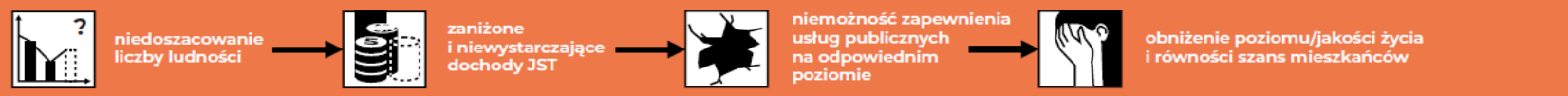
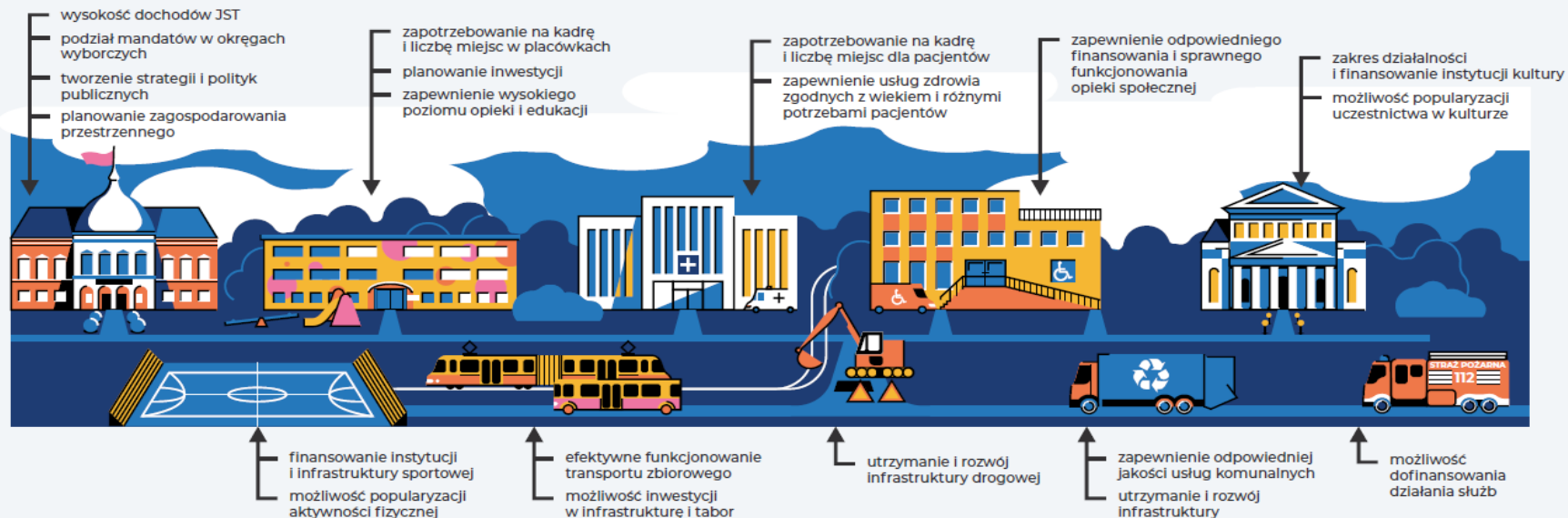
Tłó

Wiedza o liczbie ludności i jej strukturze według płci i wieku, a także jej rozmieszczeniu terytorialnym są kluczowe z punktu widzenia funkcjonowania państwa.

Czy wiemy, ile nas jest?

Dlaczego tak ważna jest rzeczywista liczba mieszkańców?

Na co wpływa liczba ludności?

Źródło: „Czy wiemy, ile nas jest?” – raport Fundacji im. Stefana Batorego i Unii Metropolii Polskich, Warszawa 2023

Cel prezentacji

Przedstawienie wyników analizy porównawczej wielkości zbiorowości osób w wieku szkolnym (tj. 6-18 lat) według danych Narodowego Spisu Powszechnego 2021 (NSP 2021) oraz danych z rejestru uczniów zgromadzonego w Systemie Informacji Oświatowej (SIO).

Dane

- Dane o liczbie ludności w wieku szkolnym (6-18 lat) według wieku
 - NSP 2021 (ludność według definicji krajowej oraz rezydencji) (stan na 31.03.2021, dane o rezydentach na 31.12.2021 według wieku/ województw/ powiatów - niedostępne)
 - System Informacji Oświatowej (SIO) (według adresu zamieszkania ucznia) (stan na 31.12.2021)
 - SIO – wiarygodne źródło danych o miejscu zamieszkania ucznia
- Analizy według województw oraz powiatów

Wyniki analiz

- Liczba osób w wieku 6-18 lat według SIO: **4 882 437**
- Liczba osób w wieku 6-18 lat według NSP 2021 (ludność według definicji krajowej): **5 049 405**
 - **Różnica: -166 968 (-3,3%)**
- Liczba osób w wieku 6-18 lat według NSP 2021 (ludność rezydująca):
4 845 832
 - **Różnica: 36 605 (0,8%)**

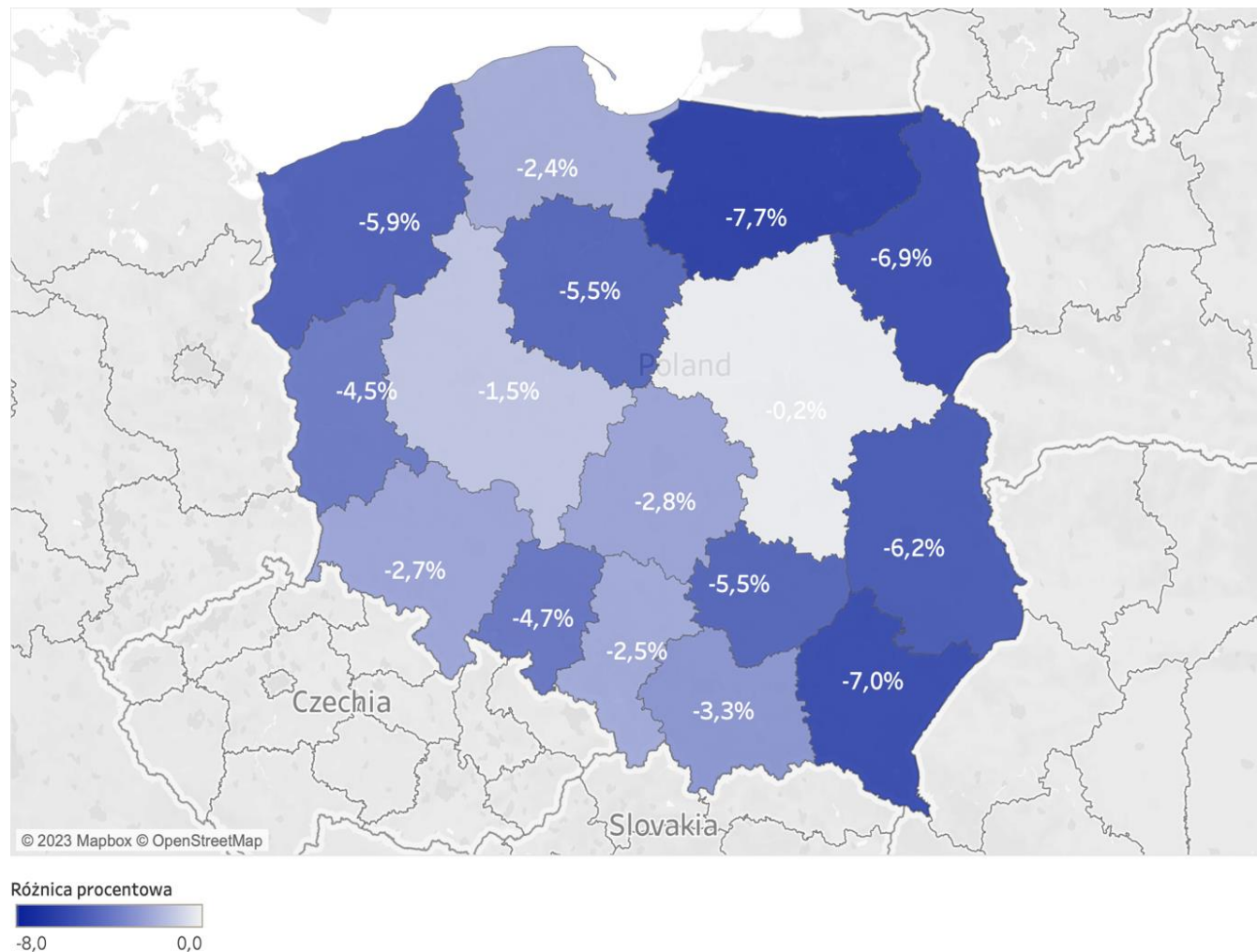
Wyniki analiz: Liczba osób w wieku 6–18 lat według wieku w NSP 2021 i SIO.

wiek	SIO	NSP (ludność –definicja krajowa)	różnica	różnica w %
6	380 931	390 808	-9 877	-2,5
7	385 511	384 370	1 141	0,3
8	376 239	396 938	-20 699	-5,2
9	392 308	404 631	-12 323	-3,0
10	389 815	418 850	-29 035	-6,9
11	411 482	432 586	-21 104	-4,9
12	415 515	429 848	-14 333	-3,3
13	410 142	402 577	7 565	1,9
14	382 978	382 530	448	0,1
15	360 750	362 825	-2 075	-0,6
16	345 862	352 614	-6 752	-1,9
17	331 026	347 338	-16 312	-4,7
18	299 878	343 490	-43 612	-12,7
ogółem	4 882 437	5 049 405	-166 968	-3,3

Wyniki analiz Liczba osób w wieku 6–18 lat według wieku w NSP 2021 i SIO.

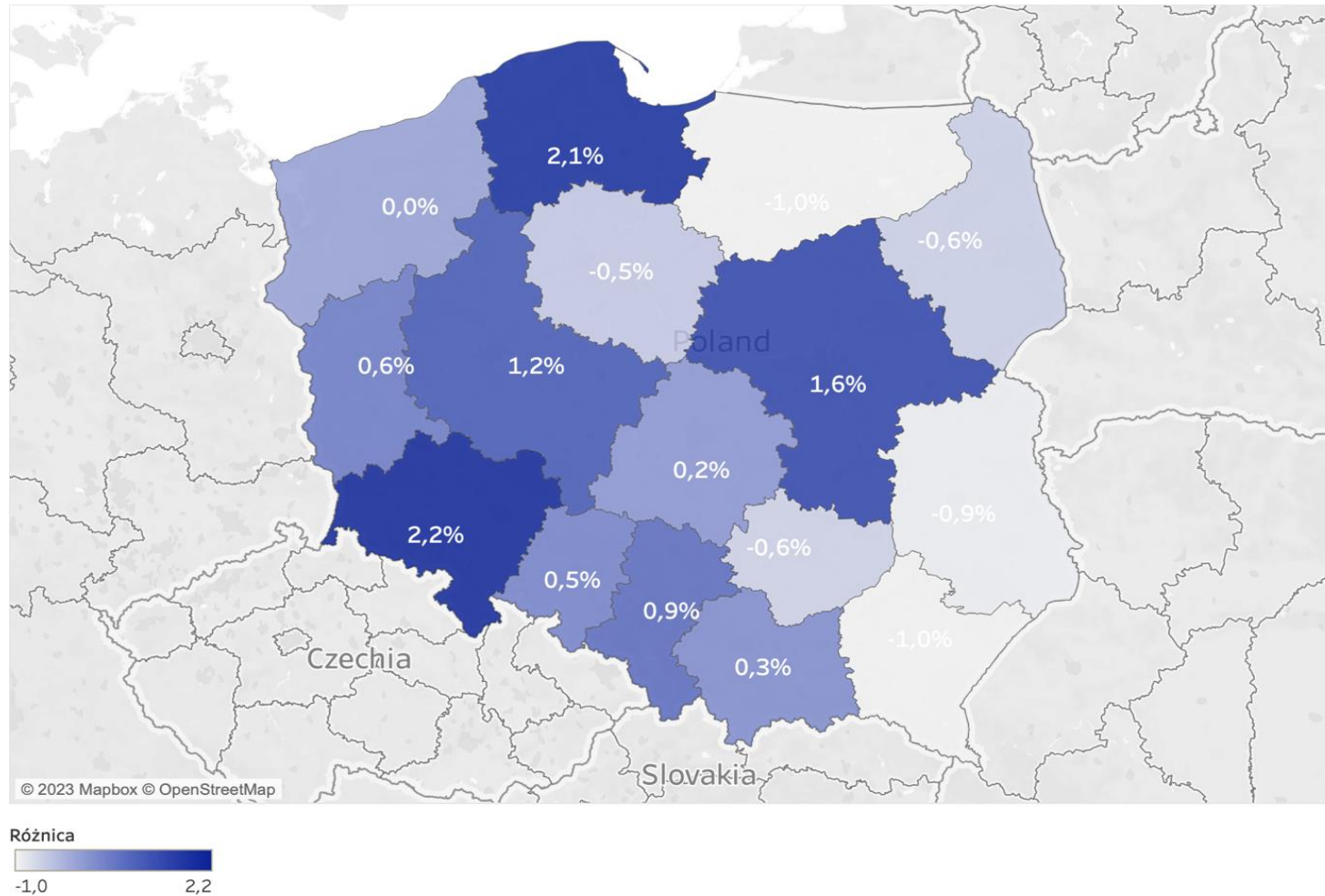
wiek	SIO	NSP (rezydenci)	różnica	różnica w %
6	380 931	378 642	2 289	0,6
7	385 511	371 344	14 167	3,8
8	376 239	382 151	-5 912	-1,5
9	392 308	387 496	4 812	1,2
10	389 815	399 597	-9 782	-2,4
11	411 482	412 431	-949	-0,2
12	415 515	409 755	5 760	1,4
13	410 142	384 069	26 073	6,8
14	382 978	365 836	17 142	4,7
15	360 750	346 785	13 965	4,0
16	345 862	336 615	9 247	2,7
17	331 026	331 666	-640	-0,2
18	299 878	339 445	-39 567	-11,7
ogółem	4 882 437	4 845 832	36 605	0,8

Procentowa różnica między liczbą osób w wieku 6–18 lat w SIO a wynikami NSP 2021 (ludność według definicji krajowej) - WOJEWÓDZTWA

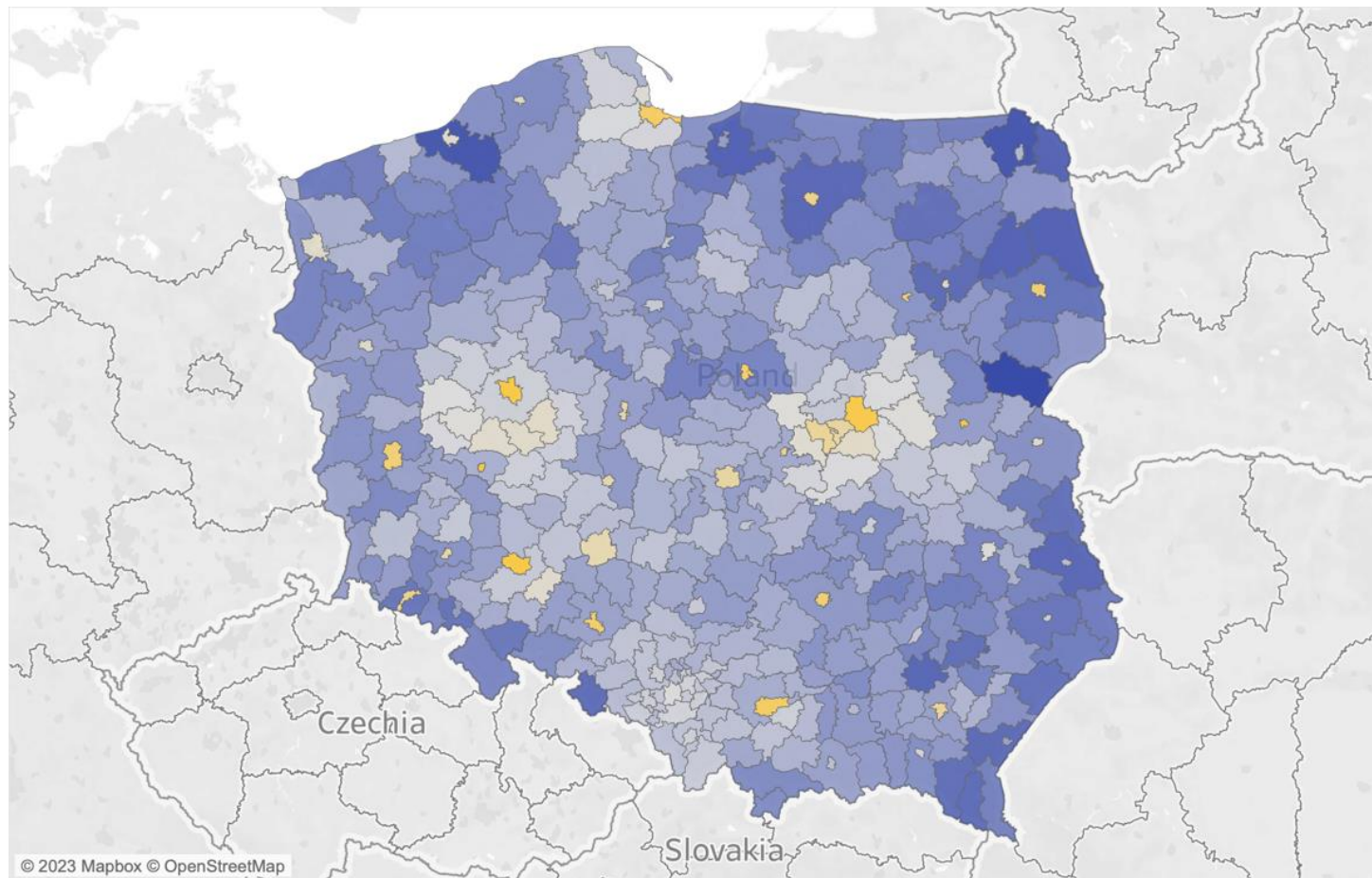
Źródło: obliczenia własne na podstawie NSP 2021 i SIO.

Różnica między liczbą osób w wieku 6–18 lat w SIO a liczbą rezydentów według NSP 2021 (w %) - WOJEWÓDZTWA

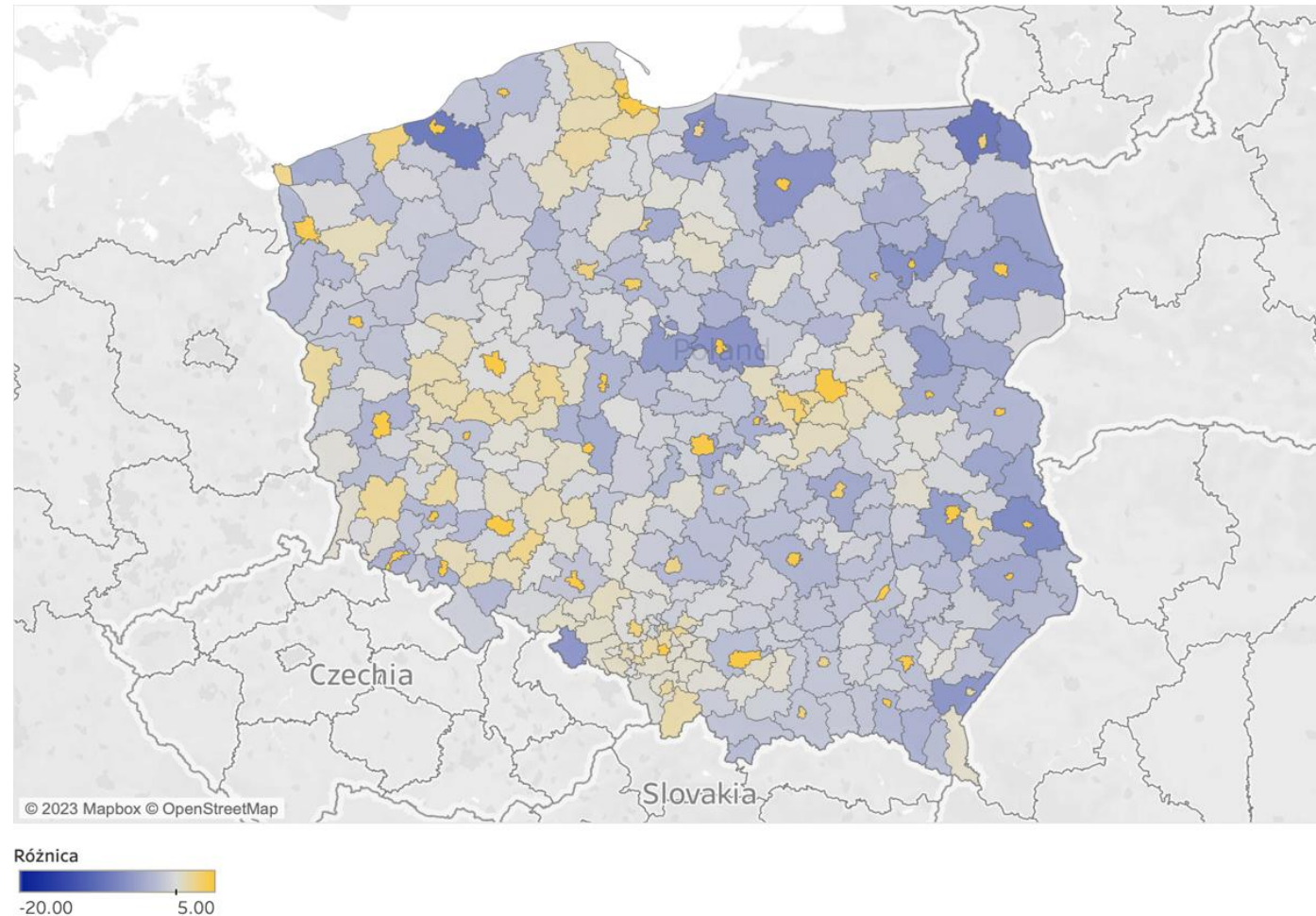
Źródło: obliczenia własne na podstawie NSP 2021 i SIO.

Procentowa różnica między liczbą osób w wieku 6–18 lat w SIO a wynikami NSP 2021 (ludność według definicji krajowej) - POWIATY

Źródło: obliczenia własne na podstawie NSP 2021 i SIO.

Różnica między liczbą osób w wieku 6–18 lat w SIO a liczbą rezydentów według NSP 2021 (w %) - POWIATY

Źródło: obliczenia własne na podstawie NSP 2021 i SIO.

Wnioski

- Wyniki analiz wskazują, że bardziej wiarygodnym szacunkiem liczby ludności w wieku 6–18 lat jest **zbiorowość rezydentów** niż ludność według definicji krajowej.
- Liczba rezydentów powinna być stosowana do szacowania wielkości populacji ogółem, a także dla pozostałych grup wieku.

Czy wiemy, ile nas jest?

Jakie są problemy obecnego systemu liczenia ludności oraz ich konsekwencje?

Problemy:

Dwie definicje ludności („rezydenci” oraz „definicja krajowa”, różnica o 1 mln!)

Migracje wewnętrzne pomiędzy spisami odzwierciedlone tylko, jeśli dojdzie do zameldowania

Spis powszechny realizowany zbyt rzadko – raz na 10 lat

Marginalne odzwierciedlenie imigrantów w ludności krajowej (warunki formalne wykluczają większość)

Wieloletni emigranci zaliczani do ludności Polski, dopóki się trwale nie wymeldują

Konsekwencje:

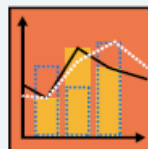
Niedookreślona populacja Polski: pomiędzy 37 a ponad 39 mln osób

Niedoszacowana populacja dużych ośrodków miejskich

Niedoszacowana liczba imigrantów i ich miejsca pobytu

Nieznane tempo wyludniania mniejszych miast utrudnia stosowanie środków zaradczych

Niepewne projekcje demograficzne

Subwencje samorządowe i mandaty wyborcze rozdzielane nieproporcjonalnie do liczby mieszkańców

Przeszacowane liczby mieszkań niezamieszkanych w dużych miastach

Czy wiemy, ile nas jest?

Jak ulepszyć sposób liczenia ludności w Polsce?

Postulowane zmiany:

Jedna definicja ludności według międzynarodowej definicji „rezydenta”

Szersze uwzględnianie migracji w bilansach ludności dzięki danym z rejestrów innych niż PESEL

Stale wykorzystanie kluczowych rejestrów do aktualizacji bilansów

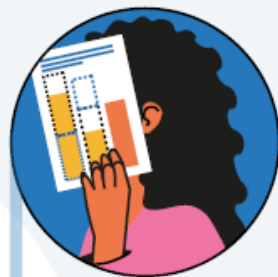
Liczba zameldowanych nie powinna być kryterium stosowanym w obliczeniach administracyjnych/ podczas organizacji wyborów powszechnych

Coroczny spis kroczący zamiast badania pełnego raz na 10 lat

Zachęty i ułatwienia dla wydawania numeru PESEL cudzoziemcom

Rozwój i wdrożenie Zintegrowanej Platformy Analitycznej (ZPA) – anonimizacja danych rejestrowych w celach analitycznych

Zmiana metodologii spisowych kontrolnych badań pospisowych w kierunku pomiarów realizowanych na próbach niezależnych

Dziękuję za uwagę!

Czy wiemy, ile nas jest?

O potrzebie reformy
sposobu pomiaru liczebności
i struktury populacji

Warszawa, 2023

CENTRUM ANALIZ I BADAŃ
U
UNIA
METROPOLII
POLSKICH
DR. HANNA ADAMOWICZ

FUNDACJA
BATOREGO
forumIdei

Raport opracowany przez zespół w składzie:

Anita Abramowska-Kmon

Dominik Batorski

Mikołaj Cześnik

Paweł Marczewski

Kamil Rakocy

Justyna Salamońska

Marek Turlejski (kierownik projektu)

Marcin Wojdat

z udziałem Autorów tekstów zawartych w
rozdziale 4:

Maciej Duszczyk

Jacek Haman

Julita Łukomska

oraz komentarzem Elżbiety Gołaty oraz Ireny E.
Kotowskiej